

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/23/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1515211839
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1515211839.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Mária Hajdínová a JUDr. Michaela Králová, vo veci starostlivosti o maloleté deti Ž., H., nar. XX.X.XXXX a E., nar. X.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7a, Bratislava, deti rodičov, matky: K.. X. Ž.Á., trvale bytom F., T. T. XXX/X, zastúpená JUDr. Ingrid Zlochovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, AK, Galvaniho 12 a otca: K.. R. Ž., trvale bytom T. T. XXX/X, zastúpený advokátskou kanceláriou KRAKOVSKÝ & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 27, na návrh matky o určenie výživného do rozvodu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č.k. 17P 126/2015-82 zo dňa 27.1.2016 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V rozsudkom 17P 126/2015-82 zo dňa 27.1.2016 zamietol návrh matky na určenie výživného a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Okresný súd rozhodol na základe podaného návrhu matky, ktorá žiadala, aby súd prikázal otcovi maloletých detí prispievať na ich výživu mesačne sumou 300,-€ na H. a sumou 300,-€ na E., u oboch detí od novembra 2014 do právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností otca k maloletým deťom, vo veci vedenej pod sp.zn. 22P 102/2014. Matka návrh odôvodnila tým, že v súčasnosti je skončené konanie o rozvod manželstva pod sp.zn. 22P 102/2014 a s otcom maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti od novembra 2014 a deti bývajú s matkou, ktorá im zabezpečuje výživu a starostlivosť. Matka uviedla náklady na maloletého H. v sume 503,- eur mesačne a na maloletého E. v sume 535,- eur mesačne, ktoré zabezpečuje a uhrádza sama. Maloletý E. má zdravotné problémy v súvislosti s čím má zvýšené náklady, jej príjem je v sume 1.000,- eur netto mesačne a otec má približne trojnásobný príjem. Otec neprispieval žiadnou sumou od novembra 2014 kedy sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti a neplnil si riadne vyživovaciu povinnosť od novembra 2014 do apríla 2015.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že manželstvo rodičov maloletých detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp.zn. 22P 102/2014 zo dňa 16.4.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 4.5.2015. Na čas po rozvode manželstva boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať ich a spravovať majetok budú obidvaja rodičia a otec sa zaviazal platiť výživné na maloletého H. sumou 300,- eur mesačne a na maloletého E. tiež sumou 300,- eur mesačne. Súd mal preukázané, že rodičia maloletých detí nežili v spoločnej domácnosti od novembra 2014 keď sa otec odsťahoval zo spoločnej domácnosti. Okresný súd vychádzal zo zistenia, že matka podala návrh dňa 29.5.2015 a s prihliadnutím na ustanovenie § 77 ods. 1, tretia veta Zákona o rodine,

výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Matka návrh na začatie konania, na súd podala dňa 29.5.2015, čo je deň, ktorý procesný predpis určuje za deň začatia konania. V prípade, ak súd konanie začne ex offa je týmto dňom ten deň, kedy súd vydal uznesenie o začatí konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania. Zákonnou podmienkou však je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa. Súd preto môže výživné na maloleté dieťa priznať aj spätne, ak z istých dôvodov, ktoré možno uznať ako výnimočné, účastník žiada o spätné určenie výživného a v jeho počine nemožno badať snahu zneužiť tento zákonný inštitút. Zákon pritom existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa resp. jej preukázanie vyžaduje striktné a bez výnimky v každom prípade, pokiaľ sa návrhom požaduje určenie výživného skôr než dňom podania návrhu. Dôvodom hodným osobitného zreteľa môže byť napríklad nepriaznivý zdravotný stav oprávnenej osoby, pre ktorý nemohla včas uplatniť nárok na výživné, vyhrážky zo strany výživou povinného rodiča vzbudzujúce odôvodnené obavy u druhého rodiča, že v dôsledku uplatnenia nároku na výživné bude nejakým spôsobom ohrozený jeho život, zdravie, pracovné postavenie u zamestnávateľa, výkon samostatnej zárobkovej činnosti a pod., tiež neznámy pobyt výživou povinného rodiča, dlhodobý pobyt oprávneného rodiča v zahraničí, a tým značne sťažený jeho styk s justičnými orgánmi domovského štátu a pod. Okresný súd tiež zdôraznil, že podmienka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného má zamedziť možným špekuláciám a zneužívaniu možnosti domáhať sa určenia výživného spätne napriek tomu, že plnenie výživného od povinného mohlo byť dosiahnuté a nárok naň uplatnený už vtedy, keď si povinný prestal svoju vyživovaciu povinnosť plniť úplne, príp. keď si ju začal plniť v nedostatočnom rozsahu napriek tomu, že jeho možnosti a schopnosti mu umožňovali podieľať sa na výžive oprávneného v súlade s jeho odôvodnenými potrebami.

Okresný súd dospel k záveru, že matka v konaní nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného. Na otázku súdu, prečo nepodala návrh na určenie výživného skôr uviedla, že otec sa jej v marci 2015 vyhrážal, že pokiaľ by nebol rozsudok o rozvede v jeho prospech, tak sa odvolá, a preto nevedela ako sa to bude ďalej riešiť. Na otázku súdu, či mohla podať návrh na súd aj skôr, matka odpovedala kladne. Podľa názoru súdu je nesporné, že v danom prípade matka mala možnosť, domáhať sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu, podľa § 36 Zákona o rodine alebo určenia výživného zo strany otca, že v čase, kedy si otec prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, a to je v novembri 2014. Matka návrh na súd podala až 29.5.2015, teda 25 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, ktorým bolo určené výživné na maloleté deti na čas po rozvede. Tvrdenie matky, že otec sa jej v marci 2015 mal vyhrážať, že pokiaľ by nebol rozsudok o rozvede v jeho prospech, tak sa odvolá, súd nepovažoval za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by návrh matka nemohla podať skôr, pretože neexistuje žiadna súvislosť medzi uplatnením nároku na spätné výživné a situáciou, kedy by otec využil možnosť opravného prostriedku proti rozsudku o rozvede, ak by sa s jeho obsahom nestotožnil. Práve v prípade podaného odvolania voči rozsudku o rozvede manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvede a ďalej pokračujúceho konania na druhostupňovom súde, by bolo namieste za úplnej alebo čiastočnej absencie participácie otca na výžive maloletých detí, aby sa matka domáhala určenia výživného na čas do rozvodu súdnou cestou. Pokiaľ ide o jeden z možných dôvodov hodných osobitného zreteľa pre uznanie nároku na určenie výživného za dobu pred podaním návrhu na súd, vyhrážanie sa výživou povinného rodiča druhému rodičovi, nesúcemu ťarchu výživy maloletého dieťaťa, možno považovať za vyhrážky opodstatnene vzbudzujúce obavy z vážneho zásahu do integrity tohto rodiča, ktorým ale nemôže byť prípadné oznámenie zámeru otca využiť procesný postup, daný mu zákonom ako účastníkovi súdneho konania, ktorý nie je so súdnym rozhodnutím spokojný. V danom prípade matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného, takéto dôvody nezistil ani súd, a ani kolízny opatrovník nemal žiadne vedomosti o tom, že by v dobe pred podaním návrhu deti trpeli núdzou alebo nemali zabezpečené potreby. Okresný súd preto návrh matky zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., pretože konanie sa mohlo začať aj bez návrhu.

Proti rozhodnutiu podala odvolanie matka maloletých detí, ktorá nesúhlasila s rozhodnutím súdu a žiadala, aby odvolací súd uložil otcovi povinnosť na maloleté deti zaplatiť výživné spätne za obdobie od 1.11.2014 do 30.4.2015, a to mesačne vo výške 300,- eur na maloletého E. a 300,- eur na maloletého H., spolu v sume 3600,- eur alebo rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

V odvolaní matka uviedla, že otec maloletých detí opustil spoločnú domácnosť v novembri 2014 a sama zabezpečovala výživu a materiálnu starostlivosť o maloleté deti. Otec na ich výživu neprispieval. Okrem úhrady jedenkrát školného na maloletého E., a tiež malú časť výdavkov. Výdavky, ktoré boli spojené s každodennou starostlivosťou o dve maloleté deti ako strava, oblečenie, voľnočasové aktivity, tieto náklady sama uhrádzala počas šiestich mesiacov. Zdôraznila, že vyživovaciu povinnosť majú obaja rodičia, a preto nepovažuje za správny stav, kedy je po dobu šiestich mesiacov zaťažená vyživovacou povinnosťou výlučne iba matka. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 19CoP 19/2016, na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17CoP 50/2014. Matka k preukázaniu dôvodu osobitného zreteľa uviedla, že tento dôvod preukázaný v tomto konaní bol a v čase, keď otec maloletých detí opustil spoločnú domácnosť sa začalo rozvodové konanie, ktoré bolo samo o sebe značne psychicky vyčerpávajúce, a preto v tom období predpokladala, že aj mimosúdne vec dospeje ku konsenzu ohľadom výšky vyživovacej povinnosti otca na deti, jej majetkové pomery a predpokladala, že bude otec prístupný dialógu a dohode o výške mesačného výživného na deti. Až po ukončení konania o rozvod manželstva si uvedomila, že nie sú schopní sa mimosúdne dohodnúť a bývalý manžel na náklady starostlivosti o deti, po jeho odchode zo spoločnej domácnosti, sám neprispieje a jedinou cestou bude určenie tejto povinnosti právoplatným súdnym rozhodnutím. Ďalej matka poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove 19CoP 19/2013, ktorý rozhodoval v obdobnej veci. Odvolanie odôvodnila matka tiež tým, že z jej strany rozhodne nešlo o žiadne špekulácie, ale zotrvala príliš dlho v nádeji, že sa s bývalým manželom ohľadne výživného za obdobie, pokiaľ nebude ich manželstvo súdnym rozhodnutím rozvedené, budú schopní dohodnúť sa mimosúdne, ale k tejto dohode nedospeli, a tak po dobu šiestich mesiacov každodenné náklady na maloleté deti uhrádzala sama, bez finančnej pomoci zo strany otca maloletých detí. Matka preto namietala, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil danú vec a žiadala rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť.

K odvolaniu matky sa vyjadril otec maloletých detí, podaním zo dňa 30.3.2016, ktorý žiadal rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení otec uviedol, že tvrdenia matky vo veci považuje za klamlivé a zavádzajúce. Uviedol, že odkedy sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti, prispieval na domácnosť rovnako ako to bolo dovtedy, a to vo forme pravidelných mesačných platieb za hypotéku, úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania, plyn, spotrebu vody, poistenie atď. a matka nakupovala potraviny a ďalšie bežné veci. Priemerné mesačné výdavky na chod domácnosti za obdobie od novembra 2014 do apríla 2015 boli z jeho strany v sume 989,60 eur. Rovnako sa podieľal na starostlivosti o maloleté deti, a to formou úhrady výdavkov na dovolenky, lyžovačky, prispieval na školné a športové aktivity detí, spolu v sume 455,10 eur za obdobie od novembra 2014 do apríla 2015 a za predchádzajúce obdobie, teda od januára 2014 do októbra 2014 predstavovali sumu približne 362,20 eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že výdavky otca na maloleté deti po jeho odsťahovaní zo spoločnej domácnosti, vzrástli takmer o 100,- eur mesačne. Tvrdenie matky, že všetky náklady znáša sama je zmaťochné, nakoľko matka už v prvostupňovom konaní uviedla, že mesačné náklady na maloletého H. sú vo výške 500,- eur mesačne a náklady na maloletého E. sú v sume 535,- eur mesačne, pričom jej čistý príjem predstavoval približne sumu 1.000,- eur. Je preto predsa logické, že pri takom príjme matky, by nebola schopná bez podpory otca zabezpečiť chod domácnosti a výživu maloletých detí. S týmto tvrdením sa stotožnil aj prvostupňový súd. Poukázal na ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine a na rozhodovaciu prax súdov, ich doktrinálny výklad pojmu dôvody hodné osobitného zreteľa, v kontexte Zákona o rodine, v zmysle ktorých sa za takéto dôvody považujú predovšetkým nepriaznivý zdravotný stav osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok alebo konanie, ktoré má znaky trestného činu, spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné a to vyhrážky, násilie a pod. Z uvedeného vyplýva, že za danej situácie ide o prípad, kedy oprávnená osoba z objektívnych príčin nemohla uplatniť svoj nárok na výživné ihneď po tom, ako povinná osoba toto výživné prestala platiť. Otec tvrdil, že v danej veci o takýto prípad nejde a matka sa iba snaží zneužiť inštitút spätného výživného a rovnako aj kolízny opatrovník sa vyjadril, že nemá vedomosť o žiadnych dôvodoch hodných osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného. Pokiaľ sa mal vyjadriť ako tvrdí matka, že ak by rozsudok o rozvode nebol v jeho prospech, tak sa voči nemu odvolá, tento dôvod považoval súd prvého stupňa za absolútne irelevantný, pričom tento dôvod nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného, nakoľko sa nejedná o žiadnu vyhrážku zo strany otca, v zmysle ktorej by bolo možné považovať toto jeho vyjadrenie za dôvod hodný osobitného zreteľa pre dôvodnosť podaného návrhu zo strany matky. Pokiaľ sa matka vyjadrila, že ako dôvod, pre ktorý nepodal návrh na určenie výživného skôr je to, že s otcom dospeje k dohode. Toto vyjadrenie matky je možné považovať za špekulatívne a matka mení svoje dôvody len preto, aby jej bolo priznané spätné výživné. Rozhodnutie súdu prvého

stupňa z uvedených dôvodov otec maloletých detí považuje za vecne správne, čo odôvodňuje postup podľa § 219 ods. 1 O.s.p. s tým, že žiadal, aby odvolací súd rozsudok potvrdil.

Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

Odvolanie je založené na námietke matky maloletých detí, že súd prvého stupňa v predmetnej veci nesprávne právne vec posúdil a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.).

Pre tento prípad odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd prvého stupňa danú vec právne posúdil a pri rozhodnutí vychádzal z ustanovenia § 62 a § 77 ods. 1 Zákona o rodine.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Vyživovacia povinnosť zťažuje obidvoch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamena mechanickú rovnosť. Vychádza z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov. Kritériá na strane rodičov sa posudzujú vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa. Ide o osobné právo každého dieťaťa, preto súd vymedzuje vyživovaciu povinnosť voči každému dieťaťu osobitne na základe jeho individuálnych potrieb. Odôvodnenosť potrieb vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna. Závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopnosti, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania, od formy budúcej prípravy na povolanie. Nemožno dospieť k všeobecne platnému záveru, ide o individuálnu fyzickú a duševnú vyspelosť toho - ktorého dieťaťa, potreby detí v tom istom veku sa môžu odlišovať, súčasne závisí od schopností a možností rodičov.

Matka v podanom odvolaní namietala, že okresný súd nesprávne rozhodol, keď zamietol jej návrh na určenie spätného výživného, za obdobie pred začatím konania, a to za obdobie od 1.11.2014 do 30.4.2015. Okresný súd dospel k záveru, že matka v konaní nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného. Na otázku súdu, prečo nepodala návrh na určenie výživného skôr uviedla, že otec sa jej v marci 2015 vyhrážal, že pokiaľ by nebol rozsudok o rozvede v jeho prospech, tak sa odvolá, a preto nevedela ako sa to bude ďalej riešiť. Na otázku súdu, či mohla podať návrh na súd aj skôr, matka odpovedala kladne.

Podľa § 76 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Vyživovacia povinnosť sa spravidla vzťahuje na dlhšie obdobie, ktoré bude treba pokryť rozhodnutím súdu. Toto ustanovenie predstavuje tradičné riešenie, ktoré zohľadňuje jednak obvyklú periodicitu príjmov ľudí, ako aj pravidelnosť výdavkov a súčasne súvisí so spotrebným charakterom výživného.

Matka v podanom odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého súd predmetnú vec právne posúdil.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Súd prvého stupňa správne postupoval, keď v danej veci skúmal dôvodnosť podaného návrhu matky podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého výživné možno priznať len odo dňa začatia konania, a to v danom prípade od 29.5.2015, ktorým dňom bol doručený súdu prvého stupňa návrh. Výživné je možné priznať aj spätne podľa ustanovenia § 77 Zákona o rodine, ale len v prípade, ak sú na to splnené zákonné dôvody a to dôvody hodné osobitného zreteľa. Z obsahu spisu a z návrhu na určenie výživného vyplýva, že matka žiadala určiť výživné spätne od podania návrhu. Úlohou súdu prvého stupňa bolo preto skúmať dôvody hodné osobitného zreteľa, pre priznanie spätného výživného. Okresný súd bol preto povinný vyzvať matku, aby preukázala dôvody hodné osobitného zreteľa na priznanie spätného výživného. Pokiaľ súd nepriznal spätné výživné, pretože neboli na takýto postup splnené zákonných podmienok, postupoval v súlade so Zákomom o rodine.

V zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine, deň začatia konania procesný predpis určuje ako deň, keď bol súdu doručený návrh na jeho začatie, resp. v prípade vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom, keď konanie možno začať aj bez návrhu a súd toto konanie začne, to bude deň vydania uznesenia o začatí konania bez návrhu. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania, bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh, alebo z úradnej povinnosti.

V súvislosti s námietkou odvolateľky, ktorá sa týka právneho posúdenia veci prvostupňovým súdom odvolací súd uvádza, že zákon č. 36/2005 Z.z. doplnil do normatívneho textu podmienku existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Pokiaľ z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu a s ich existenciou sa musí súd vysporiadať v odôvodnení rozsudku. Zákon striktné vyžaduje preukázanie dôvodov hodných osobitného zreteľa aj v prípade, ak by sa v návrhu požadovalo výživné napríklad počnúc jedným dňom pred začatím konania.

V danej veci súd prvého stupňa postupoval v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia a prihliadol na to, že Zákon o rodine bol novelizovaný zákonom č. 36/2005 Z.z., a to konkrétne ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Uvedeným postupom súdu prvého stupňa nedošlo k nesprávnemu rozhodnutiu a k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, čo bolo dôvodom podaného odvolania, pretože pokiaľ matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 77 ods. 1 Zákona o rodine, nebolo možné priznať spätné výživné. V prípade, ak by súd prvého stupňa návrhu matky vyhovel, rozhodol by v rozpore so Zákomom o rodine.

Odvolací súd zastáva názor, zhodný so súdom prvého stupňa, že matka zákonné podmienky pre priznanie spätného výživného nespĺnila. Zákonným dôvodom nemôže byť tvrdenie matky, že návrh skôr a teda včas nepodala, pretože otec sa jej v marci 2015 vyhrážal, že pokiaľ by nebol rozsudok o rozvoze v jeho prospech, tak sa odvolá, a preto nevedela ako sa to bude ďalej riešiť. Na otázku súdu, či mohla podať návrh na súd aj skôr, matka odpovedala kladne. Súd preto správne dospel k záveru, že v danom prípade matka mala možnosť, domáhať sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu, podľa § 36 Zákona o rodine alebo určenia výživného zo strany otca, už v čase, kedy si otec prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, a to je v novembri 2014. Matka návrh na súd podala až 29.5.2015. Tvrdenie matky, že otec sa jej v marci 2015 mal vyhrážať, že pokiaľ by nebol rozsudok o rozvoze v jeho prospech, tak sa odvolá, súd nepovažoval za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by návrh matka nemohla podať skôr, pretože neexistuje žiadna súvislosť medzi uplatnením nároku na spätné výživné a situáciou, kedy by otec využil možnosť opravného prostriedku proti rozsudku o rozvoze, ak by sa s jeho obsahom nestotožnil. Okrem toho vyhrážanie sa zo strany jedného rodiča druhému rodičovi, nemožno považovať za dôvod, pre ktorý by matka mala zastávať názor, že sama je povinná vyživovať svoje dieťa a pokiaľ nepodala včas návrh na určenie výživného na maloleté deti, sama konala v rozpore so záujmom maloletých detí, pretože ak v danom období boli deti v jej starostlivosti, bola povinná ako matka starať sa o zabezpečenie riadnej a dostatočnej výživy aj zo strany druhého rodiča, ktorému deti neboli zverené do osobnej starostlivosti,

teda zo strany otca. V danom prípade matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného, takéto dôvody nezistil ani súd.

Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie podmienok na priznanie spätného výživného, i s jeho právnym záverom vo veci, s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Odvolací súd nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť. Odvolateľka v odvolaní neuplatnil žiadne podstatné nové skutočnosti, dôkazy a argumenty než tie, s ktorými sa vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal už súd prvého stupňa a okrem toho, ako bolo už uvedené, konanie matky, ktorá nepodala návrh na určenie výživného včas, keď si otec neplnil riadne zákonnú vyživovaciu povinnosť, konala v rozpore so záujmom maloletých detí a ich právom na riadnu a dostatočnú výživu zo strany obidvoch rodičov.

Z obsahu odvolania vyplýva, že matka tiež namietala, že okresný súd pri rozhodnutí dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.), okrem namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

Matka tvrdila, že z jej strany rozhodne nešlo o žiadne špekulácie, ale zotrvala príliš dlho v nádeji, že sa s bývalým manželom ohľadne výživného za obdobie, pokiaľ nebude ich manželstvo súdnym rozhodnutím rozvedené, budú schopní dohodnúť sa mimosúdne, ale k tejto dohode nedospeli, a tak po dobu šiestich mesiacov každodenné náklady na maloleté deti uhrádzala sama, bez finančnej pomoci zo strany otca maloletých detí. Matka preto namietala, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil danú vec a žiadala rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť.

V súvislosti s touto námietkou treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že takýto postup súdu nemožno zásadne považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Účastníci sú totiž povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov (ale aj z tých, ktoré navrhnuté neboli) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie odvolateľka v danej veci aj využila (nebolo jej odňaté). Právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 120 ods. 2 O.s.p. vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhli.

Za danej situácie, s prihliadnutím na námietky odvolateľky v podanom odvolaní, je potrebné tiež uviesť, že v súlade s ustanovením § 120 ods. 2 O.s.p. v nesporových konaniach účastník nenesie žiadne dôkazné bremeno. Nemá ani žiadnu dôkaznú povinnosť, pretože v nesporovom konaní sa uplatňuje vyšetrovacia procesná zásada, ktorej obsah realizuje súd. Účastníci nesporového konania majú len také procesné povinnosti, ktoré vo všeobecnosti prispievajú k dosiahnutiu jeho účelu, najmä povinnosť súčinnosti a povinnosť nespôsobovať zbytočné prietahy v konaní.

Platná procesná úprava (§ 120 ods. 2 a 3) to vyjadruje tak, že vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) je súd povinný vykonať ďalšie dôkazy

potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí. V týchto veciach si súd nemôže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. V nesporovom základnom konaní sa nemôže uplatniť ani § 120 ods. 4 O.s.p.

Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odvolateľky, v danom prípade matky maloletých detí, nie je postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkom konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Okresný súd preto svojím postupom matku nevylúčil z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva.

K výhrade matky ohľadne nevykonania dokazovania v potrebnom rozsahu, prípadne, namietaného nesprávneho dokazovania ohľadne priznania výživného podľa jej návrhu, treba uviesť, že súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov konania a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom (porovnaj R 37/1993), pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania.

K námietkam matky v podanom odvolaní, proti rozsudku okresného súdu sa otec vyjadril tak, že tvrdenia matky vo veci považuje za klamlivé a zavádzajúce. Otec súhlasil s rozhodnutím súdu, poukázal na ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine a na rozhodovacia prax súdov, ich doktrinálny výklad pojmu dôvody hodné osobitného zreteľa, v kontexte Zákona o rodine, v zmysle ktorých sa za takéto dôvody považujú predovšetkým nepriaznivý zdravotný stav osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok alebo konanie, ktoré má znaky trestného činu, spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné a to vyhrážky, násilie a pod. Z uvedeného vyplýva, že za danej situácie ide o prípad, kedy oprávnená osoba z objektívnych príčin nemohla uplatniť svoj nárok na výživné ihneď po tom, ako povinná osoba toto výživné prestala platiť. Otec tvrdil, že v danej veci o takýto prípad nejde a matka sa iba snaží zneužiť inštitút spätného výživného a rovnako aj kolízny opatrovník sa vyjadril, že nemá vedomosť o žiadnych dôvodoch hodných osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného. Pokiaľ sa matka vyjadrila, že ako dôvod, pre ktorý nepodala návrh na určenie výživného skôr je to, že s otcom dospeje k dohode. Toto vyjadrenie matky je možné považovať za špekulatívne a matka mení svoje dôvody len preto, aby jej bolo priznané spätné výživné.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán - postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

V súvislosti s námietkou matky maloletých detí, že okresný súd pri rozhodovaní na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd zastáva názor, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery náležite objasnil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich

účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa primerane vysvetlil, z akých úvah vychádzal pri zamietnutí návrhu matky.

Krajský súd s prihliadnutím na uvedené dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Okresný súd sa dostatočne vysporiadal aj so všetkými námietkami matky v priebehu prvostupňového konania. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd nerozhodol a neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľky, v danom prípade matky maloletých detí.

Pokiaľ matka v odvolaní poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 19CoP 19/2016, na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17CoP 50/2014 a tiež na rozsudok Krajského súdu v Prešove 19CoP 19/2013, ktorý rozhodoval v obdobnej veci, odvolací súd sa týmito rozhodnutiami v rámci podaného odvolania nezaoberal, pretože nemajú zásadný vplyv na správnosť a opodstatnenosť rozhodovania v predmetnej veci, pretože súd musí v každej konkrétnej veci osobitne skúmať splnenie zákonných podmienok na priznanie spätného výživného, a preto preukázanie tejto podmienky v inom konaní, nemá v tejto veci podstatný význam, pretože sa tohto konania dôvody hodné osobitného zreteľa v inom konaní, netýkajú. Okrem toho odvolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť právneho posúdenia veci v inom konaní a nie je ani takýmito závermi viazaný, pretože ide o inú vec a iné odôvodnenie návrhu na začatie konania zo strany účastníka konania.

Matka k preukázaniu dôvodov hodných osobitného zreteľa uviedla, že tieto dôvody preukázané v tomto konaní boli a v čase, keď otec maloletých detí opustil spoločnú domácnosť sa začalo rozvodové konanie, ktoré bolo samo o sebe značne psychicky vyčerpávajúce, a preto v tom období predpokladala, že aj mimosúdne vec dospeje ku konsenzu ohľadom výšky vyživovacej povinnosti otca na deti, jej majetkové pomery a predpokladala, že bude otec prístupný dialógu a dohode o výške mesačného výživného na deti. Až po ukončení konania o rozvod manželstva si uvedomila, že nie sú schopní sa mimosúdne dohodnúť a bývalý manžel na náklady starostlivosti o deti, po jeho odchode zo spoločnej domácnosti, sám neprispieje a jedinou cestou bude určenie tejto povinnosti právoplatným súdnym rozhodnutím.

V tomto konaní mala matka v priebehu celého konania umožnené dostatočne sa k celej veci vyjadriť a jej postoje a návrhy boli okresnému súdu bez pochybností známe. Ani týmto postupom preto nedošlo k porušeniu jej procesných práv.

Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tvrdenie odvolateľky o nedostatkoch dokazovania je neopodstatnené. Matka nepreukázala svoje tvrdenie, že dôvody hodné osobitného zreteľa, že v tomto konaní boli preukázané.

Odvolateľka v podanom odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom, ale neuviedla, v čom táto jej námietka spočíta a aký právny záver súdu je nesprávny, resp. ako mal súd danú vec právne inak posúdiť, prípadne aký, podľa názoru odvolateľky, správny právny predpis mal súd na danú vec použiť. Z uvedeného dôvodu preto námietka nesprávneho právneho posúdenia danej veci z podaného odvolania nevyplýva a pochybenie prvostupňového súdu nezistil ani odvolací súd.

V danom prípade preto námietka odvolateľky podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p, že rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci nie je dôvodná.

Pretože rozsudok súdu prvého stupňa spĺňa základné právne náležitosti, najmä zrozumiteľnosť, určitosť a jasnosť a je logickým a právnym vyústením priebehu a výsledkov prvostupňového konania, jeho odôvodnenie je presvedčivé a odvolací súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje, potvrdil ho ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. na zdôraznenie jeho správnosti ho iba doplnil o ďalšie dôvody.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.